

Jelentés az 1986-87 telén, valamint 1987 nyarán
a Bükk-hegységben végzett denevér-állományfelvétetről

A felmérésben szereplő barlangokat előzetes tapasztalatok és ismeretek birtokában választottam ki: egyrészt a különböző fajok eltérő ökológiai igényekkel rendelkeznek, tehát különböző típusú barlangokat preferálnak, másrészt még egy faj esetében is eltérnek a téli és nyári igények.

A tudatosan kijelölt barlangokon kívül természetesen az összes bejárt barlang állományát felmértem.

1986-87 telének adatai:

Lengyel-barlang: 46 *Myotis blythi*
1 *Barbastella barbastellus*
9 *Rhinolophus ferrumequinum*
9 *R. hipposideros*
Kőlyuk /felső/ 15 *R. ferrumequinum*
4. *R. hipposideros*
Kőlyuk /alsó/ 3 *R. ferrumequinum*
3 *R. hipposideros*
Létrási-Vizes bg. 107 *Myotis blythi*
15 *R. hipposideros*
11 *R. ferrumequinum*

Ezt a barlangot rendszeresen, havonta legalább egyszer látogattam, az itt közölt adat egyszeri, jellemző érték.

Borókás 1. 3 *Myotis blythi*
Borókás 2. 1 *M. nattereri*
17 *R. hipposideros*
Szeleta-bg. 1 *B. barbastellus*
Háromkúti-bg. 3 *R. hipposideros*
3 *R. ferrumequinum*
Lilla-bg. 1 *R. ferrumequinum*
1 *R. hipposideros*
Vásárhelyi-bg. 1 *R. hipposideros*
Büdöspeszt-zsomboly 3 *R. hipposideros*

Nyári állományfelvételek;

Nagylétszámú kolóniák a következő barlangokban:

Háromkúti-bg. kb. 3-4000 M. dasycneme

Kőlyuk /felső/, Kecskelyuk: többszázás Myotis kolóniák
/a pontos fajmeghatározást megfelelő eszközök,
pl. háló hiányában nem sikerült elvégezni, ez
1988 nyarának feladata lesz/

Megjegyzés: az itt felsorolt barlangok közül több alapvető fontosságú a denevérek bizonyos életszakaszában /pl. téli álom, a kicsinyek születése és nevelése/. Télen a Létrási-Vizes bg., a két Kőlyuk, a Lengyel-bg., a Borókás és a Háromkúti-bg. adott otthont nagyobb számú denevérnek. Elsősorban a két patkósorrú faj : *Rhinolophus ferrumequinum* /nagy patkósorrú denevér/ és a *R. hipposideros* /kis patkósorrú denevér/ érdemel figyelmet: létszámuk Európa-szerte csökken, a Környező országokban /pl. Ausztria, NSZK/ a veszélyeztetett fajok közé tartoznak, és feltehetően hazánkban is ez lesz a sorsuk, megfelelő védelem hiányában.

A hegyesorrú denevér /*Myotis blythi*/ hazánkban éri el elterjedésének északi határát, nem megfelelő védelem esetén ez a határ délebbre tolódhat, amint az pl. a *Myotis daubentonii* esetében Lengyelországban előfordult.

Nyáron elsősorban a két Kőlyuk, a Kecskelyuk és a Háromkúti-bg. érdemel figyelmet /a Kecskelyukban kicsinyeket is találtam/. Elsősorban a Kecskelyuk és a Kőlyukak vannak nagyobb veszélynek kitéve: mindhárom rendkívül népszerű, gyakran látogatott barlang. Ez a túlzott népszerűség zavarja a kolóniák nyugalma: a denevérek a legkisebb zajra és fényre is érzékenyen reagálnak. Azok a nyári kolóniák, amelyek hímekből állnak, több, ún. alternatív hellyel rendelkeznek, ezek lehetőséget nyújtanak számukra, hogy mindenféle háborgatás esetén egy másik, kedvezőbb helyet válasszanak. Más a helyzet azonban az anyák esetében: a szülés, illetve a szülést követő pár hét a kritikus, ha ekkor zavarják a kolóniát, a kicsinyek elpusztulhatnak. Ez főleg a Kecskelyukra érvényes, amely ráadásul a leginkább frekventált barlang.

A Háromkúti-bg. szerencsére viszonylag távol esik a turistaösvényektől, és kevésbé ismert. A denevérek itt zavarta-

lanul élhetnek, amit a több m magas guanóhalom is bizonyít.

Javaslat: az itt felsorolt barlangok időszakos /téli, illetve nyári/ teljes lezárása.

Az állományfelvételeket, illetve a megfigyeléseket tovább folytatom, most már a Bakonyra is kiterjesztve. 1987-88 telének adatait a téli szezon végén küldöm meg.

Kováts Nóra

Kováts Nóra

BDTF

Biológia Tanszék

Szombathely

Szabadság tér 4.

9701